

Wat leert uw kind in Groep 6, blok 1?

Blok 1 start bij het begin van het schooljaar en loopt ongeveer tot eind september. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Rekenen met afstand en tijd](#)
- [Rekenen met liters en kilo's](#)

Rekenen met afstand en tijd

Vorig schooljaar heeft uw kind al geleerd om te rekenen met meters en centimeters. Dit jaar komt daar nog meer bij. De leerlingen uit groep 6 krijgen te maken met het lezen van tabellen en het gebruiken van een schaal. Bijvoorbeeld in deze som:

4 Hoe lang zijn deze wegen? Hoe lang is het lopen op elke weg?
Meet met je liniaal en vul de tabel in.

	afstand	looptijd
weg a	... m	... minuten
weg b	... m	... minuten
weg c	... m	... minuten

1 cm = 100 m 100 m lopen duurt 1 minuut

De leerlingen pakken zelf hun liniaal en meten hoe lang de strepen (wegen) zijn. Onder aan de opgave staat de schaal die ze moeten gebruiken om de tabel in te vullen. 1 cm is 100 meter in het echt. 100 meter lopen duurt 1 minuut. Nu kunnen ze zelf de tabel invullen.

Deze som is een opstapje naar sommen waarbij echte landkaarten gebruikt worden. In een wegenkaart staat ook een schaal. Dit blok leren de kinderen om deze schaal te gebruiken.

- 1** Een koerier uit Assen gaat pakjes rondbrengen in Groningen, Enschede en Lelystad. Hij eindigt weer in Assen.
- Welke route kan de koerier rijden?
 - Hoeveel kilometer is dat?

De koerier rijdt een route door Nederland. De leerlingen zoeken uit hoe Bas het snelst kan rijden. Dit hoeft natuurlijk niet door alle mogelijkheden uit te rekenen. Dat zou heel veel rekenwerk zijn! De kinderen worden aangemoedigd in te schatten welke route het snelst is. Pas daarna berekenen ze echt hoeveel kilometer Bas aflegt.

Ook dit berekenen kunnen ze op verschillende manieren doen. Het is de bedoeling dat ze dit op een handige manier doen. Eerst alle gevonden getallen opschrijven en dan op een handige manier bij elkaar optellen. Met deze kaart worden dit blok nog een aantal opgaven gemaakt. Bijvoorbeeld deze:

3 Hoeveel kilometer is het ongeveer vliegen? Gebruik je liniaal.

a van Amsterdam naar Terneuzen
b van Rotterdam naar Assen

Omdat het vliegtuig kan vliegen, moet uw kind zelf met een liniaal de afstanden opmeten. Daarna moet de gemeten afstand in centimeters omgerekend worden in kilometers.

U merkt dat bij veel van deze opgaven uw kind eerst zelf moet bedenken wát het moet gaan uitrekenen. Pas daarna kan het aan de slag gaan. Een leerling moet de opgave goed lezen en begrijpen wat er gevraagd wordt. De sommen worden eigenlijk "rekenverhalen": het zijn gebeurtenissen waarbij het nodig is om iets uit te rekenen. Om hiermee te oefenen krijgt uw kind ook de volgende opgaven:

De juf moet voor haar klas atlassen kopen.
Een atlas kost € 21.
In de klas zitten 14 jongens en 16 meisjes.
Hoeveel euro kosten alle atlassen samen?
Wanneer krijgen de kinderen de atlassen?

Daarnaast vraagt de leerkracht de leerlingen regelmatig om zelf rekenverhalen bij sommen te bedenken. Bijvoorbeeld bij de som 5×140 . Een voorbeeld van een rekenverhaal bij deze som is "Elke dag loopt Sietske 70 stappen naar school en weer terug. Hoeveel stappen loopt ze per week naar school?". Alle kinderen maken hun eigen rekenverhalen. Deze worden dan in de klas besproken zodat de kinderen van elkaars verhalen leren.

Rekenen met liters en kilo's

Een belangrijk onderwerp in groep 6 is het rekenen met inhoudsmaten (liters, milliliters) en gewicht (kilo's, grammen). In de vorige schooljaren heeft uw kind al geleerd te rekenen met tijd (dagen, uren, minuten, seconden) en afstand (meters, centimeters). Getallen worden nu op heel veel verschillende manieren gebruikt. Veel kinderen vinden dit moeilijk.

Wanneer gebruik je liters en wanneer heb je het over grammen? Om dit te kunnen bepalen moet uw kind weten wat een kilo is en wanneer je die gebruikt. Over een grote zak met aardappelen kan je veel dingen zeggen: de zak is zwaar, bijvoorbeeld 5 kilo, in de zak zitten 34 aardappelen en elke aardappel is ongeveer $9 \times 5 \times 6$ cm. De zak zelf heeft een inhoud van 15 liter. Al deze getallen gaan over de zak en de aardappelen! U ziet maar weer: Alles Telt!

Maar, wat is er moeilijk aan het rekenen met liters? Er moet vaak omgerekend worden van liters naar milliliters en van kilo's naar grammen. Het is dus belangrijk dat de kinderen weten hoeveel een liter is en hoeveel een milliliter is. Over hoeveel deze maten zijn wordt veel gepraat in de klas. Ook een aantal opgaven gaan over dit inschatten van de goede maat.

4 Welke maat hoort erbij? Kies uit l of ml.

3460 ...

0,2 ...

316 ...

Bij onderstaande opgave moeten de leerlingen omrekenen van milliliters naar liters.

4 Hoeveel liter koffie zit erin?

Kopjes	1	2	10	100	1000
Inhoud	100 ml	... ml	... ml = ... l	... ml = ... l	... l

1 liter is 1000 milliliter. 1 liter is dus duizend keer een milliliter. Dus als in één kopje koffie 100 ml koffie zit, zit er in 10 kopjes koffie 10 keer 100 is 1000 ml koffie. 1000 ml is 1 liter. Dus met 1 liter koffie kunt u 10 kopjes koffie schenken. Waarschijnlijk gaan de enen en de nullen u al een beetje duizelen. Voor uw kind is dit natuurlijk niet veel anders!

Daarom wordt aan het begin van dit schooljaar veel tijd besteed aan het rekenen met grote getallen met veel nullen. De leerkracht vraagt de kinderen bijvoorbeeld hoeveel 10×10 is. Dat is 100, dat kennen de leerlingen van de tafel van 10. Daarna vraagt de leerkracht hoeveel 10×100 is en dan 10×1000 . En zo steeds verder, zo ver als de kinderen kunnen. Daarnaast maken de leerlingen veel sommen met nullen. Zoals bijvoorbeeld deze:

8 Reken uit. Aan welke som denk je?

$200 + 300 =$	$2000 + 3000 =$
$500 + 400 =$	$5000 + 4000 =$
$400 + 400 =$	$4000 + 4000 =$
$100 + 700 =$	$1000 + 7000 =$

Wanneer de kinderen gewend zijn aan het rekenen met grote getallen kunnen ze makkelijker omrekenen van liters naar milliliters en natuurlijk ook van kilo's naar grammen. Dat is bijvoorbeeld nodig om onderstaande problemen op te lossen.

1 Er doen 60 kinderen mee aan een speurtocht. Daarna krijgen ze soep of warme chocolademelk. Is er genoeg soep voor iedereen? En chocolademelk?

Wat leert uw kind in Groep 6, blok 2?

Blok 2 loopt ongeveer van eind september tot half november. In die periode komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- [schatten](#)
- [tienduizendtallen](#)
- [reeksen](#)
- [rekenen met schaal](#)
- [tabellen en grafieken](#)

Schatten

"Het totale aantal bezoekers werd geschat op 8000." Dit soort schattingen komt u waarschijnlijk regelmatig tegen in de krant of op het journaal. Maar welk aantal zou het precies kunnen zijn? Dit is een van de vragen waarover uw kind zich buigt tijdens de rekenles.

De Parade.
Op donderdag werd het totale aantal bezoekers geschat op 8000. Welk aantal zou het precies kunnen zijn?

7254 8034 779 9521 8123

Kun je zeker weten hoeveel mensen er precies waren?

8034 is ongeveer 8000. Van alle getallen uit de opgave ligt 8034 het dichtst bij 8000. Maar zouden het ook 8123 bezoekers geweest kunnen zijn? Misschien wel, maar we zullen het nooit precies weten. Het aantal bezoekers is immers niet geteld, alleen maar geschat.

Waarom is het belangrijk dat de leerlingen leren omgaan met het begrip *ongeveer*? Soms lijkt een som heel moeilijk, bijvoorbeeld omdat er veel getallen bij komen kijken. Maar soms kan die som best makkelijk worden uitgerekend als de leerlingen gebruikmaken van schatten. Bijvoorbeeld $196 + 246 = \dots$ Door de som eerst te schatten weten de leerlingen al hoe groot het antwoord op de som ongeveer is. Dus eerst denken ze na over de som $196 + 246 \approx$ Hier wordt een nieuw teken gebruikt, het *is-ongeveer-teken*: \approx .

$196 + 246 \approx 200 + 250 \approx 450$. Bij onderstaande opgave oefenen de leerlingen hiermee. Om de kinderen te stimuleren niet precies te gaan rekenen, leest de leerkracht de sommen vrij snel achter elkaar op. De kinderen geven een schatting van het antwoord. De leerkracht vraagt ook of ze denken dat het uiteindelijke antwoord boven of onder het geschatte antwoord uit zal komen. Ziet u dat er in de opgave geen '=' staan maar ' \approx '?

Eerst schatten. Reken het daarna precies uit.

$344 + 203 \approx$	$630 + 265 \approx$	$41 + 308 \approx$	$196 + 246 \approx$
$222 + 461 \approx$	$370 + 521 \approx$	$344 + 550 \approx$	$188 + 213 \approx$

Het is niet altijd nodig om een antwoord precies te weten. Bijvoorbeeld als je wilt weten hoeveel peren er in 1 kilo gaan. Een peer weegt ongeveer 250 gram. Dus zitten er ongeveer vier peren in een kilo. Preciezer hoeft u het niet te weten. Er kunnen toch geen halve peren bij!

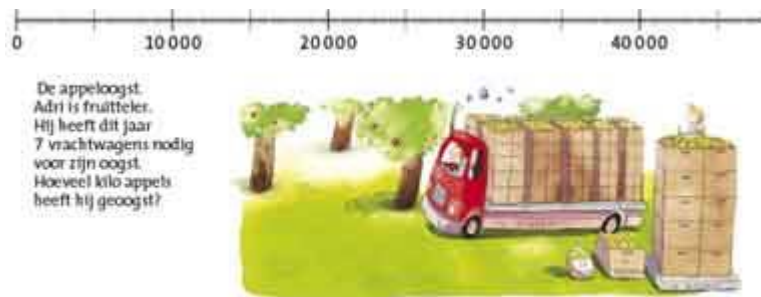
Een peer weegt ongeveer 250 gram.

- a Hoeveel peren zitten er in 1 kilo?
- b Hoeveel peren gaan er in een zak?
- c Hoeveel peren gaan er in een kist?

Tienduizendtallen

Stelt u zich eens voor hoeveel appels er in zeven vrachtwagens zullen passen... Dat zullen er veel zijn. Laten we ze niet allemaal gaan tellen, maar laten we schatten en berekenen hoeveel appels dat ongeveer zullen zijn. Uw kind doet dat op school ook, bij onderstaande opgave.

Op het plaatje bij de opgave kunt u zien dat er in 1 zak ongeveer 10 kilo appels past. In 1 kist passen 10 zakken. Dus in 1 kist zit 10×10 is 100 kilo. Op elke pallet staan 10 kisten. Dus op elke pallet staat $10 \times 100 = 1000$ kilo. In elke vrachtwagen staan 10 pallets. Dus op elke vrachtwagen staat $10 \times 1000 = 10.000$ kilo. Er zijn 7 vrachtwagens. Dus in totaal heeft Adri 7×10.000 kilo = 70.000 kilo appels geoogst. Zeventigduizend kilo appels. Dit is een nieuw aantal. Uw kind heeft op school nog niet eerder met tienduizendtallen gerekend. Naast de eenheden (E), tientallen (T), honderdtallen (H) en duizendtallen (D) zijn er nu dus ook de tienduizendtallen (Td). De leerlingen geven de getallen in onderstaande schema's weer.

Zet de getallen in een schema.

a 72 165

Td	D	H	T	E
7	2	1	6	5

b 70 103

Td	D	H	T	E

Reeksen

Met getallen kun je veel doen. Getallen betekenen iets, bijvoorbeeld het aantal van iets, de hoogte van iets, hoeveel euro iets kost of iets heel anders. Voor alles is wel een getal te vinden; alles telt! Maar soms is het ook leuk om gewoon met getallen te spelen. Wat gebeurt er als je een getal neemt en steeds het dubbele neemt? Hebben alle getallen wel een dubbele? Hebben alle getallen wel een helft? In de loop van groep 6 en ook later in groep 7 en 8 gaat uw kind zich steeds meer met dit soort vragen bezighouden.

In dit blok maakt uw kind kennis met getallenreeksen. Bijvoorbeeld bij onderstaande opgave.

Afbeelding ontbreekt

De reeks van som a is een bekende. Iedere stap wordt het getal vorige getal verdubbeld. De regel die de kinderen moeten zoeken, is dus *steeds het dubbele*. Kunt u de andere reeksen afmaken? Reeksen hoeven niet altijd uit getallen te bestaan. Ook patronen zijn reeksen. Bijvoorbeeld het onderstaande kruissteekpatroon. De leerlingen tekenen de reeksen over in hun schrift en maken ze langer. Daarbij verwoorden ze wat ze doen. Zo zeggen ze de reeks op: *1 blauw, 2 rood, 1 blauw, 2 rood en zo verder*. Zo'n opgave hoort een beetje bij meten en een beetje bij rekenen.

Afbeelding ontbreekt

Rekenen met schaal

De combinatie van meten en rekenen komt ook op een heel andere manier aan bod.

Meet en reken.

- a Meet met je liniaal de lengte en de breedte van deze plattegrond. Hoe groot is het weiland in het echt?
- b De boer maakt een hek om het weiland. Hoeveel meter hek heeft hij nodig?

1 cm = 20 m

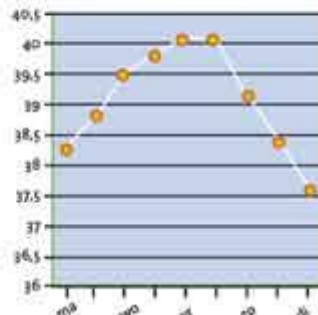
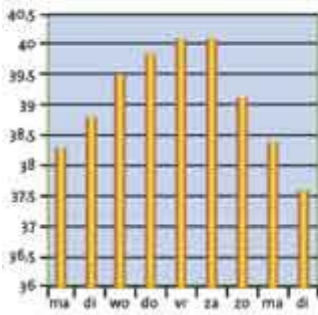
Naast de illustratie staat $1 \text{ cm} = 20 \text{ m}$. Dit is de schaal. In dit blok leert uw kind werken met schaal. 1 cm op de tekening in het boek is 20 m in het echte weiland. Hoe groot is het weiland dan in het echt? De lengte van het weiland op het plaatje is 9 cm. Het weiland in het echt is dus $9 \times 20 = 180$ meter lang. De breedte van het weiland is $6 \times 20 = 120$ meter. Nu de kinderen de echte maten van het weiland weten, kunnen ze ook uitrekenen hoe groot het weiland is en hoeveel meter hek de boer nodig zal hebben.

Tabellen en grafieken

Als mensen iets opmeten, willen ze het op een handige manier opschrijven. Bijvoorbeeld de lichaamstemperatuur van een ziek kind. Deze gegevens kunnen op verschillende manieren worden weergegeven. In een tabel, maar ook in een grafiek. Grafieken kunnen op verschillende manieren worden gemaakt. Hieronder staan twee voorbeelden. Welke vindt u het duidelijkst?

Welke grafiek vind je het duidelijkst?

ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di
38,3	38,8	39,5	39,8	40,1	40,1	39,1	38,4	37,6

In de tabel staan alleen de getallen. Daar kunt u nog niet veel aan zien. In de linkergrafiek staan de staven op zich, er blijkt niet meteen een verband tussen de getallen. In de rechtergrafiek zijn de bolletjes met elkaar verbonden door een lijn. De lijn laat zien dat de zieke ook tussen de metingen door een hoge temperatuur heeft gehad. Ook laat de lijn duidelijk zien dat de temperatuur van de zieke de laatste dagen sterk daalde. Op dinsdag was de temperatuur weer normaal.

Wat leert uw kind in Groep 6, blok 3?

Blok 3 loopt ongeveer van half november tot aan de kerstvakantie. In die periode komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- [breuken](#)
- [rekenen met uren, minuten en seconden](#)

Breuken

Misschien kunt u zich nog wel iets herinneren van de rekenlessen over breuken. Grote kans dat u ze niet gemakkelijk vond! Intussen is er veel veranderd in het rekenonderwijs, maar breuken blijven moeilijk. Om het rekenen met breuken zo aanschouwelijk en leuk mogelijk te maken, leert uw kind rekenen met breuken aan de hand van het verdelen van pizza's, pannenkoeken, chocoladerepen enz. De eerste breukenles speelt zich af bij de bakker. In onderstaande opgave bestellen drie mensen een ander deel van een taart.

Teken hoe je de taart kunt snijden. Kleur het stuk dat de mensen bestellen.

In dit blok is er veel aandacht voor de namen van de breuken. De leerlingen leren de 'breukentaal'. Bijvoorbeeld een kwart heet in breukentaal een vierde. Wanneer een taart in zes stukken is verdeeld, heet één stuk: een zesde taart. Een zesde stuk taart betekent: als je zes van deze stukken naast elkaar legt, heb je weer precies een hele taart. De kinderen hoeven de breuken nog niet op te schrijven. Eerst is het belangrijk dat ze weten wat een breuk is en met welke breuk ze te maken hebben.

De cake is in stukken gesneden. Hoeveel stukken? Hoe noem je één stuk?

Dit wordt geoefend met bovenstaande opgave, maar ook in de klas met vouwblaadjes. Een vouwblaadje kan op verschillende manier in delen worden gevouwen. Die delen stellen dan de breuken voor. Een vouwblaadje kan bijvoorbeeld in vieren worden gevouwen. Elk deel is dan een vierde. Als zo'n vierde dan nog een keer door midden wordt gevouwen is het opeens een achtste geworden! Eén ding is heel belangrijk bij breuken: alle stukjes moeten precies even groot zijn. Dit wordt dan ook in de eerste fase van het breukenonderwijs benadrukt.

Als uw kind weet hoeveel een vierde is, is de volgende stap de vraag naar wat er over is als er een vierde af is. Onderstaande opgave gaat over deze vraag.

Welk deel van de taart is verkocht? Welk deel is nog over?

Bij deze sommen bepalen de kinderen eerst welk deel van de taart verkocht is. Bij som b is dat een kwart, dus een vierde ($1/4$). Hoeveel van deze delen zaten er in de hele taart? Een hele taart

bestaat uit vier kwarten, of vier vierden ($\frac{4}{4}$). Er was een vierde verkocht, hoeveel vierden zijn er dan nog over? Drie, dus $\frac{3}{4}$.

Nu de leerlingen een begin gemaakt hebben met de breuken, kunnen ze ook gaan rekenen met breuken. Als een hele taart € 4 kost, hoeveel kost dan $\frac{1}{8}$ stuk?

Hoeveel kost één stuk taart?

Deze som kan op verschillende manieren wordt aangepakt. Bijvoorbeeld op deze manier: de hele taart kost € 4. Dan kost $\frac{1}{2}$ taart € 2. $\frac{1}{4}$ taart kost daar weer de helft van, dus € 1. $\frac{1}{8}$ stuk kost daar weer de helft van, dus een halve euro. Een halve euro is 50 eurocent. Maar er zijn ook andere manieren op deze som op te lossen. Hoe rekent u?

Rekenen met uren, minuten en seconden

Veel klokken en horloges hebben drie wijzers. De grote en de kleine wijzer kennen de kinderen al, ze kunnen ook al rekenen met uren en minuten. Dit blok maakt uw kind kennis met de secondewijzer. Wat vertelt de secondewijzer en hoe reken je met secondes? In 1 minuut gaan 60 seconden. Dit principe kennen de kinderen al, er gaan immers ook 60 minuten in een uur. Maar hoe lang duurt een seconde eigenlijk? Om daar grip op te krijgen tellen de kinderen in de klas één minuut lang alle secondes mee.

Uren, minuten, seconden.

1 uur = 60 minuten
1 minuut = 60 seconden

9.14.11 of 21.14.11 9 uur, 14 minuten en 11 seconden

- a Kijk op de klok hoe de seconden en de minuten worden aangegeven.
- b Tel één minuut lang de seconden hardop mee.

Om te oefenen met het rekenen in seconden, krijgen de leerlingen de volgende vraag. "Het Luna Theater presenteert de Tovershow. Een show met 7777 seconden spanning! Hoe lang duurt deze Tovershow nu eigenlijk?" Er zijn verschillende manieren om dit te berekenen.

Bijvoorbeeld door via de uren te rekenen. 1 uur is 60×60 is 3600 seconden. Twee uur is dus 7200 seconden. Er blijven nu nog 577 seconden over, dat is bijna 600. 1 minuut is 60 seconden, dus 600 seconden is 10 minuten. De Tovershow duurt dus ongeveer 2 uur en 10 minuten. Een aantal leerlingen zal niet op het idee komen om op deze manier te rekenen. Deze leerlingen vinden het bijvoorbeeld handig om een rekestabel te gebruiken. Eerst ronden ze 7777 seconden af naar 8000 seconden, dat rekest makkelijker..

Nu kan er een rekestabel worden gemaakt. Door steeds een stap verder te redeneren, komen de leerlingen steeds dichterbij het antwoord. De stappen die de leerlingen nemen, schrijven ze op in een rekestabel.

1 minuut is 60 seconden (stap 1), dan is 10 minuten 600 seconden (stap 2) en 100 minuten 6000 seconden (stap 3). 6000 seconden komt al in de buurt van 8000. Er zijn nog 2000 seconden 'over'. 2000 seconden is ongeveer 33 minuten. 8000 seconden is dus ongeveer 133 minuten.

seconden	60	600	6000	2000	8000
minuten	1	10	100	33	133

133 minuten is 2 uur en 13 minuten. Maar de Tovershow duurt geen 8000 seconden, maar 7777 seconden. Dus zijn er 223 seconden te veel gerekend; dat is bijna 4 minuten. Die 4 minuten moeten dus nog van de 2 uur en 13 minuten af. Nu weten we dat de Tovershow ongeveer 2 uur en 9 minuten duurt. 7777 seconden is dus best lang, ook al duurt 1 seconde maar heel kort! (9 of 10 minuten is een afrondingsverschil.)

In de rekestabel kan de leerkracht (en ook de kinderen zelf) zien hoe er is gerekend. Het gaat bij dit soort sommen dan ook om de manier waarop de kinderen rekenen, en niet in de eerste plaats om het antwoord. De leerlingen bedenken allemaal een eigen plan om deze som te berekenen. Sommige leerlingen zullen de rekestabel gebruiken, andere zullen via de uren rekenen en weer andere leerlingen verzinnen nog een andere aanpak. Door de verschillende plannen en aanpakken

van de kinderen in de klas te bespreken, leren de kinderen van elkaar. Zo leren ze ook eens een andere, misschien zelfs wel handiger, aanpak te begrijpen en te gebruiken.

De wasmachine is kapot.

Er komt een monteur. De voorrijkosten zijn € 30. De monteur zegt: 'Er moet een nieuwe pomp in. Daar ben ik wel twee uur mee bezig.' Het werk van de monteur kost € 48 per uur.

De nieuwe pomp kost € 67,50.

Hoeveel kost alles bij elkaar?

Seyma rekent zo:

```

2 x 48 = 96
96 + 30 = 126
126 + 67,50 =
193,50
De reparatie kost
€ 193,50.
    
```

Yong rekent zo:

```

48 x 48 = 96
MONTEUR      € 96
POMP        € 67,50
VOORRIJKOSTEN € 30,-
              -----
              13,50
              180
              -----
              193,50
HEET KOST € 193,50.
    
```

Amos rekent zo:

```

€ 48,00
 67,50
 30,00
-----
145,50
BETALEN: € 145,50
    
```

- Hoe heeft Yong gedacht? En Seyma?
- Hoe komt het dat Amos een andere uitkomst heeft?
- Reken de som van Yong na.

Bovenstaande opgave gaat ook over tijd. In de opgave staan drie manieren uitgeschreven waarop uw kind het probleem kan oplossen. Welke aanpak vindt u het handigst?

Wat leert uw kind in Groep 6, blok 4?

Blok 4 begint na de kerstvakantie en eindigt in februari. In die periode komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- [breuken en de getallenlijn](#)
- [grote getallen](#)
- [breuken en peilglazen](#)

Breuken en de getallenlijn

In het vorige blok hebben de kinderen kennisgemaakt met breuken. Ze hebben taart, pizza en allerlei andere etenswaren in gelijke stukken verdeeld en daar breuken bij gezocht. Dit blok gaan ze daarmee verder. Daarbij is het bedoeling dat ze niet meer de hele tijd aan pizza's en taarten

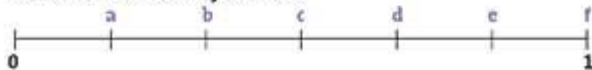
hoeven te denken, maar dat ze een hulpmiddel gaan gebruiken dat in meer situaties handig is. De getallenlijn, die bij het getalbegrip en bij optellen en aftrekken veel gebruikt wordt (vooral in de eerdere leerjaren), is ook bij het rekenen met breuken een handig hulpmiddel. Onderstaande opgaven laten zien hoe de kinderen bij breuken de getallenlijn kunnen inzetten.

Een krentenwegge verdelen. Welke delen horen bij de letters?

Breuken op de getallenlijn.

Welke breuken horen bij de letters?

Bij opgave 2 hierboven is een krentenwegge te zien die in zes gelijke stukken is verdeeld. De leerlingen schrijven de juiste breuk bij de letters. Bij opgave 3 is een getallenlijn te zien die ook in zes gelijke stukken is verdeeld. Ook hier schrijven de kinderen de breuken bij de letters. De lijn correspondeert met de krentenwegge. Opgave 2 gaat over één krentenwegge. De getallenlijn loopt daarom ook tot 1. Natuurlijk wordt met de getallenlijn nog een aantal keren geoefend. Bij de opgaven hieronder volgt de getallenlijn uit een kabel die in stukken wordt verdeeld. De hele kabel staat weer voor het aantal 1.

Een kabel verdelen. Welke breuken horen bij de letters?

Breuken op de getallenlijn. Welke breuken horen bij de letters?

Maar wat als de kabel 150 meter lang is? Wat weet je dan over de lengte van elk stuk als je weet welke breuk bij dat stuk hoort? Bij onderstaande opgave is een kabel van 150 meter verdeeld in vijf stukken. Eén stuk is dus dertig meter, want $150 : 5 = 30$. 30 m is dus $\frac{1}{5}$ deel van 150 m.

Kabels leggen. Deze kabel is 150 meter lang.

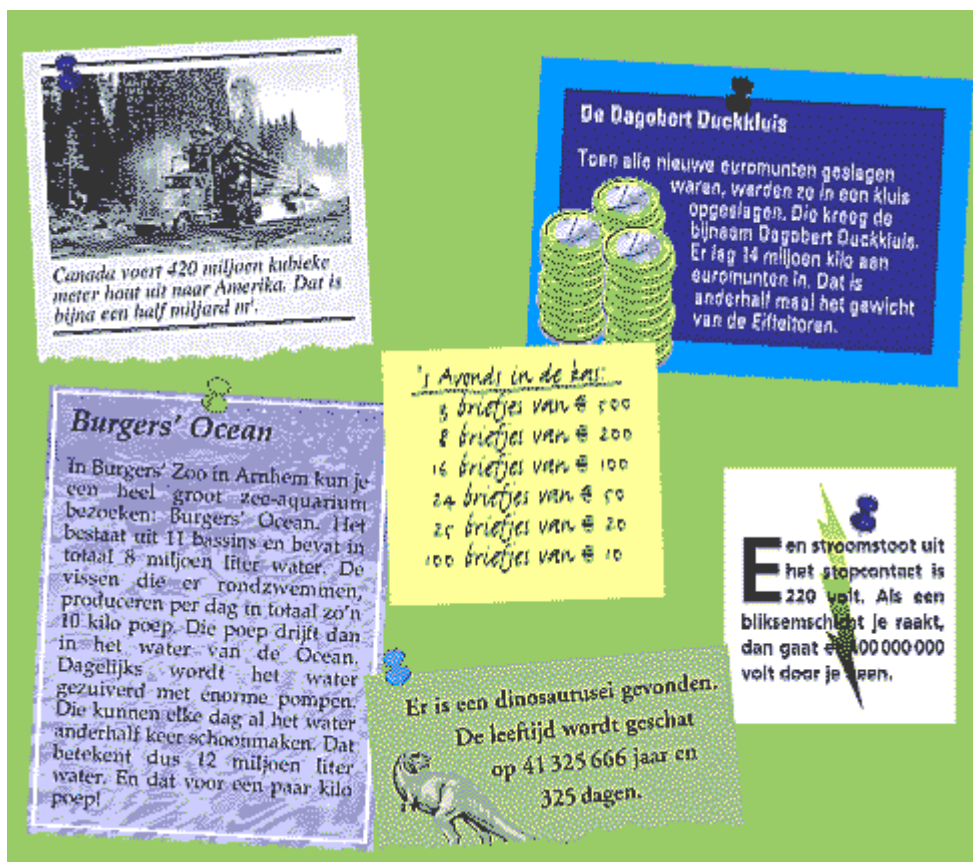
a Hoe lang is elk stuk?

b Hoe lang is $\frac{2}{5}$ deel?

c Hoe lang is $\frac{4}{5}$ deel?

Grote getallen

Na een aantal lessen over breuken is het tijd voor een aantal lessen over grote getallen. Aanleiding hiervoor is een opgave vol krantenberichten. Een van de berichten meldt dat Canada per jaar 420 miljoen kubieke meter hout uitvoert naar Amerika. Maar hoeveel is dat eigenlijk? In de klas probeert de leerkracht zich samen met de kinderen een voorstelling van deze 420.000.000 m³ hout te maken. De kinderen denken bijvoorbeeld aan de inhoud van de Kuip in Rotterdam. 420 miljoen kuub hout is nog veel meer dan dat. Als je drie keer per dag de Kuip vult met hout en dat een jaar lang doet, heb je ongeveer 420 miljoen kuub hout verzameld.

Breuken en peilglazen

Nu de leerlingen zijn begonnen met breuken, kunnen ze een heleboel nieuwe sommen en problemen oplossen. In dit blok gaan de kinderen rekenen met de frisdrankautomaat. In deze automaten past een bepaalde hoeveelheid cola of sinas, maar hij is lang niet altijd vol. Wat betekent dat voor het aantal bekertjes dat kan worden gevuld? Op deze manier maken de kinderen kennis met breuken als deel van een hoeveelheid. Dit begint met onderstaande opgave die uitgebreid in de klas wordt besproken.

Peilglazen aflezen.

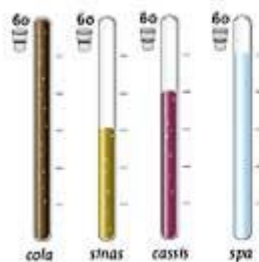
Er is een sportdag voor de groepen 5 en 6. 's Middags krijgen alle 40 kinderen sinas. Zit er nog genoeg sinas in de automaat?

In een volle automaat past frisdrank voor 120 kinderen. Het peilglas geeft weer hoeveel er nog in de automaat zit. Bij elk peilglas staan vier streepjes. Het is dus verdeeld in vier delen. Elk streepje staat voor 1/4 deel van het peilglas. De sinas komt tot het eerste streepje, wat betekent dat er een kwart van 120 bekertjes sinas in de automaat zit. Hoeveel is 1/4 van 120? $120 : 4 = 30$. Er is dus voor 30 bekertjes sinas. Maar er zijn 40 kinderen op de sportdag. Tien kinderen zullen dus iets anders moeten drinken.

Bij de volgende opgave gaan de leerlingen hier zelfstandig mee verder. In een frisdrankautomaat past voor 60 bekertjes cola, sinas, cassis en spa. Ook hier is de automaat niet helemaal vol. De vraag die de kinderen gaan beantwoorden is: 'Hoeveel frisdrank is er nog?'. Daarbij kijken ze weer naar het deel van het peilglas dat nog vol is en berekenen ze voor hoeveel bekertjes die hoeveelheid genoeg is. Dit vullen ze in de tabel in.

Hoeveel frisdrank is er nog?

soort frisdrank	deel dat vol is	aantal bekertjes
cola	helemaal vol	60 bekertjes
sinas	... deel	... bekertjes
cassis	... deel	... bekertjes
spa	... deel	... bekertjes

Eerst bepalen de kinderen wat bij ieder peilglas de breuk is. De peilglazen zijn met behulp van streepjes verdeeld in zes delen. Het peilglas van de sinas is gevuld tot het derde streepje. 3 van de 6 delen zijn dus gevuld met sinas. In de tabel schrijven de kinderen dus op dat 3/6 deel vol is. Maar dat kan met een makkelijker breuk! 3/6 is hetzelfde als 1/2. Waarschijnlijk vindt uw kind het makkelijker om met 1/2 verder te rekenen dan met 3/6. Als het peilglas vol is, is er genoeg sinas voor 60 bekertjes. Het peilglas is nu maar voor 1/2 vol, dus de helft. De helft van 60 is 30. Uw kind vult in de tabel bij sinas dus in dat er genoeg sinas is voor 30 bekertjes.

Maar wat gebeurt er als iemand de frisdrankautomaat wil bijvullen? Bij onderstaande opgave komt Jaap de automaat bijvullen. Maar voordat hij dat kan doen, wil hij precies weten hoeveel erbij moet. Jaap berekent dat in bekers. De leerlingen helpen hem daarbij.

Jaap vult de automaat bij. Welk deel moet erbij? Hoeveel bekers zijn dat?

	er moet bij	dat zijn ... bekers
cola	1/4 deel	... 1
sinas	1/4 deel	
cassis	1/4 deel	
spa		

Eigenlijk weten ze al hoe ze deze opgave kunnen aanpakken. Het is niet veel anders dan de opgaven die ze eerder hebben gemaakt. Maar nu willen ze niet weten hoeveel frisdrank er nog in zit, maar hoeveel er nog bij past. Deze breuken hebben heel veel met elkaar te maken. Als je weet dat er nog maar $1/4$ deel in zit, weet je ook dat er nog $3/4$ deel bij past. Met behulp van de peilglazen in de opgave kunnen de leerlingen dit zelf zien en deze kennis meteen gebruiken.

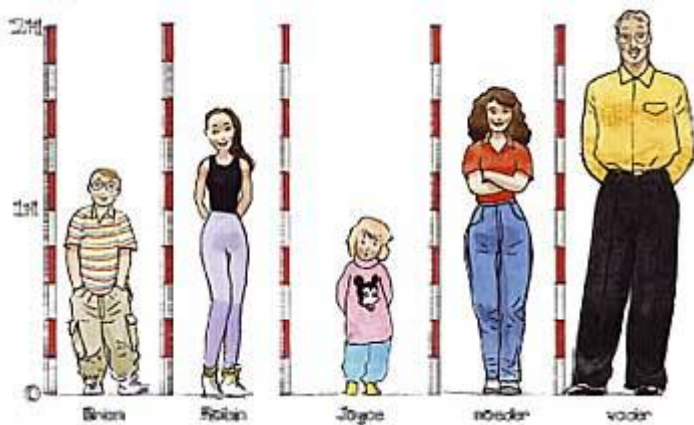
Wat leert uw kind in Groep 6, blok 5?

Blok 5 loopt ongeveer van maart tot en met april. In die periode komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- [breuken: meer dan 1](#)
- [kommagetallen bij meten](#)

Breuken: meer dan 1

Tot nu toe hebben de kinderen alleen breuken gebruikt die kleiner zijn dan 1. Bij het verdelen, of het nu een pizza was of een hoeveelheid sinas, werd de totale hoeveelheid beschouwd als $1/1$. De pizza was 1 en een gedeelte van de pizza was een breuk, bijvoorbeeld $1/6$. Dit blok gaan ze breuken ook op een andere manier gebruiken, bijvoorbeeld als maat, zoals in onderstaande opgave. Kunt u vertellen hoe lang Brian, Robin, Joyce, moeder en vader zijn? Kunt u daar ook breuken bij gebruiken?

Robin is even lang als $7 \frac{1}{2}$ stukken. Dat betekent dat ze langer is dan 7 stukken en korter dan 8 stukken. 7 hele stukken en nog $\frac{1}{2}$ stuk. Een heel getal met een breuk hebben de kinderen nog niet eerder gezien. Dat wil niet zeggen dat ze het niet kennen. Waarschijnlijk kennen ze wel $7 \frac{1}{2}$ euro, of $7 \frac{1}{2}$ meter. Om deze getallen beter te leren kennen, bekijken de leerlingen deze op een getallenlijn. Bijvoorbeeld zoals in onderstaande opgave.

Breuken op de nieuwe getallenlijn zetten.

a Welke breuk ligt het dichtst bij 0?

Is dat $\frac{1}{3}$ of $\frac{1}{4}$?

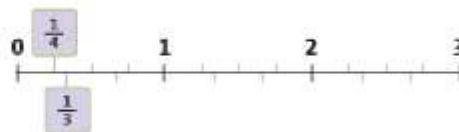
b Welke breuk ligt het dichtst bij 1?

Is dat $1\frac{1}{3}$ of $1\frac{1}{4}$?

c Welke breuk ligt het dichtst bij 2?

Is dat $2\frac{1}{3}$ of $2\frac{1}{4}$?

Kun je uitleggen hoe dat komt?

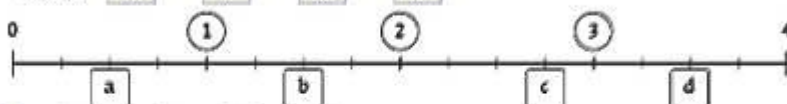

In de klas tekent de leerkracht, net zoals in de opgave, een getallenlijn van 0 tot 3 op het bord. De opgave maken de kinderen eerst zelf. Daarna bespreekt de leerkracht deze uitgebreid na met de klas. Zo praten ze over welke breuk ze moeilijk vonden en waarom. Ook vraagt de leerkracht de leerlingen nog een aantal andere breuken bij de getallenlijn te schrijven. Bijvoorbeeld $1 \frac{3}{4}$ of $1 \frac{1}{2}$. Dit oefenen ze ook bij onderstaande opgave.

Breuken op de getallenlijn zetten.

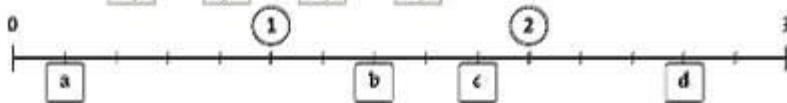
a Welke breuken horen bij de letters?

Kies uit: $1\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{4}$

★ b En welke breuken horen bij deze letters?

Kies uit: $1\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{4}$

Stel, u heeft 1 stokbrood, 1 komkommer, 2 paprika's, 2 tomaten en 1 omelet. Heeft u dan genoeg voor 3 broodjes gezond? In de opgave hieronder kunt u het recept lezen voor een broodje gezond.

Je maakt broodjes gezond voor drie personen.

Broodje Gezond
 Voor 1 broodje heb je nodig:

- $\frac{1}{4}$ stokbrood
- $\frac{1}{2}$ paprika
- $\frac{1}{2}$ omelet
- $\frac{1}{2}$ komkommer
- $\frac{1}{2}$ tomaat

Dit heb je in huis:

Hoeveel heb je over?

a	stokbrood	c	omelet
over: ...		over: ...	
b	paprika	d	komkommer
over: ...		over: ...	
		e	tomaat
		over: ...	

Een snelle schatting laat zien dat er van alles in ieder geval genoeg is. Maar hoeveel blijft er dan precies over? Om dit te kunnen berekenen, moet u gebruikmaken van breuken. Uw kind pakt het waarschijnlijk op de volgende manier aan. Per ingrediënt bekijkt het of er genoeg is. $\frac{1}{4}$ stokbrood, dus het stokbrood gaat in vieren. Er zijn dan vier stukken stokbrood voor drie mensen, dus genoeg. En zo verder. Een halve tomaat per persoon is wel veel. Er is dus meer dan 1 tomaat nodig. Met behulp van papieren stroken en papieren cirkels kunnen de kinderen bekijken wat dat betekent. Voor een halve tomaat neemt uw kind een halve cirkel. Voor drie personen zijn dus drie halve cirkels nodig. Dus $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1 \frac{1}{2}$ cirkel, dus $1 \frac{1}{2}$ tomaat. Ook hier komen de leerlingen weer breuken tegen bij aantallen groter dan 1. Kunt u de opgave afmaken?

Kommagetallen bij meten

1 meter is 10 decimeter. Maar kun je ook in meters zeggen hoeveel 1 decimeter is? $1 \text{ dm} = 0,1 \text{ m}$. Hier wordt een kommagetal gebruikt. Kommagetallen kennen de kinderen wel. Bij het rekenen met geld gebruiken ze al een tijdje kommagetallen. Bijvoorbeeld € 7,50. Maar bij meetgetallen zijn ze kommagetallen niet eerder tegenkomen. Dit blok gaan ze dus een stapje verder. De lengte van bijvoorbeeld een liniaal van 35 centimeter kun je ook opschrijven in meters, millimeters, decimeters en zelfs in kilometers. Het plaatje hieronder laat dat zien.

$35 \text{ cm} = 3,5 \text{ dm} = 0,35 \text{ m}$. Met deze liniaal kunnen de leerlingen dus voorwerpen opmeten in centimeters, maar ook in millimeters, decimeters of meters. Bij onderstaande opgave oefenen ze dat. Ze schrijven de maat van de leerkracht, hun rekenboek, een schaar en een viltstift op in m, dm, cm en mm.

Meet je meester of juf en de dingen die je op de foto's ziet. Schrijf de maten in m, dm, cm en mm.

De meester of juf is:
 ... m
 ... dm
 ... cm
 ... mm

Alles telt is:
 ... m
 ... dm
 ... cm
 ... mm

De schaar is:
 ... m
 ... dm
 ... cm
 ... mm

De viltstift is:
 ... m
 ... dm
 ... cm
 ... mm

Tijdens het maken van deze opgave zien ze dat er steeds een ander kommagetal uitkomt. Maar ook dat de komma in het rijtje steeds een plaatsje opschuift. Het rekenboek bijvoorbeeld is 29 cm lang. Het rijtje in het schrift van de kinderen wordt dan:

- 0,29 m
- 2,9 dm
- 29 cm
- 290 mm

In de klas bespreken ze hoe dit komt. Daarbij kijken ze weer naar de liniaal. Het is belangrijk dat de kinderen niet alleen zien dat dit gebeurt, maar ook begrijpen hoe dit komt. Daarom is er dit blok een flink aantal opgaven waarbij ze de maten omrekenen. Daarbij mogen ze steeds hun liniaal pakken om te kijken hoe het ook alweer zit. Ook onderstaande opgave helpt daarbij.

Splits de maten en zet ze daarna in een schema.

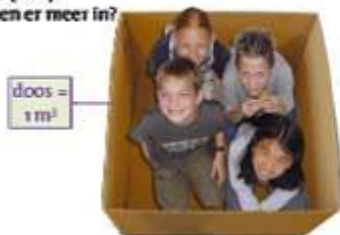
1,85 m = ... m + ... dm + ... cm + ... mm
 21,125 m =
 10,025 m =
 425,425 m =
 600,006 m =

m	dm	cm	mm

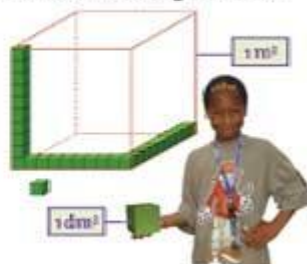
Bij deze opgave staan alle maten in meters. De leerlingen splitsen de maten uit in m, dm, cm en mm. Op deze manier krijgen ze meer inzicht in hoe de meetgetallen in elkaar zitten. Niet alleen meetgetallen voor lengte, maar ook voor inhoud. Voor inhoud maken de kinderen kennis met een nieuwe maat. De kubieke meter, m^3 . Een kubieke meter stellen de kinderen zich voor als een vierkante meter met vier wanden van 1 meter hoog. Er staat ook een afbeelding van zo'n doos in hun rekenboek.

Inhoud: kubieke meter en kubieke decimeter.

Hoeveel kinderen passen er in één kubieke meter ($1 m^3$)?
 Kunnen er meer in?

Hoeveel kubieke decimeters zitten er in een kubieke meter? Reken handig als het kan.

Naast de kubieke meter is een andere veel gebruikte maat de kubieke decimeter. Opgave 2 hierboven laat zien hoe groot een kubieke decimeter is ten opzichte van een kubieke meter. In 1 m³ passen 1000 blokjes van 1 dm³. Met dit omrekenen oefenen de kinderen in de volgende opgave.

Van kubieke meter naar kubieke decimeter en andersom.

1 kubieke meter = 1000 kubieke decimeter	1000 kubieke decimeter = 1 kubieke meter
2 kubieke meter = ... kubieke decimeter	3000 kubieke decimeter = ... kubieke meter
7 kubieke meter = ... kubieke decimeter	9000 kubieke decimeter = ... kubieke meter
12 kubieke meter = ... kubieke decimeter	15 000 kubieke decimeter = ... kubieke meter
38 kubieke meter = ... kubieke decimeter	78 000 kubieke decimeter = ... kubieke meter

Om te onthouden
1 m³ = 1000 dm³

Wat leert uw kind in Groep 6, blok 6?

Blok 6 start ongeveer in mei en loopt tot aan de zomervakantie. In die periode komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- [grote keersommen en handig rekenen](#)
- [grafieken](#)
- [de tijdbalk](#)

Grote keersommen en handig rekenen

Een staaldraad bestaat uit 8 dikke draden die in elkaar gedraaid zijn. Deze dikke draden bestaan elk uit 37 dunne draden. Hoeveel draadjes zijn het in totaal? De som die hierbij hoort is 8 x 37. Hoe rekent u deze som uit? In de opgave hieronder laten Yasmina, Emiel en Dennis zien hoe zij rekenen.

Yasmina rekent zo:

$$8 \times 37 = 8 \times 30 + 8 \times 7 = 240 + 56 = 296$$

Emiel rekent zo:

37
8x
240
56
296

Dennis rekent zo:

8x	37=
4x	74=
2x	148=
	296

De manier van Emiel heet cijferend vermenigvuldigen. Hij vermenigvuldigt eerst de tientallen en dan de eenheden, zet het onder elkaar en telt daarna de antwoorden bij elkaar op. Yasmina doet dat ook, maar schrijft het naast elkaar op. Dat gaat goed bij deze som, maar bij een nog grotere

som als 3×6839 wordt het wat onoverzichtelijk. Dennis maakt gebruik van handig rekenen. 8×37 is hetzelfde als 4×74 en dat is weer hetzelfde als 2×148 . Dat kan hij uit het hoofd berekenen, $2 \times 148 = 296$.

Omdat niet alle sommen op een handige manier, bijvoorbeeld zoals Dennis heeft gerekend, uit te rekenen zijn, is het belangrijk dat alle kinderen leren hoe ze cijferend moeten vermenigvuldigen. Hier oefenen ze dan ook bij de volgende opgave mee.

Reken uit op de nieuwe manier.

$2 \times 43 =$	$7 \times 65 =$
$3 \times 41 =$	$3 \times 89 =$
$4 \times 58 =$	$5 \times 51 =$
$5 \times 67 =$	$6 \times 36 =$

Nu de leerlingen een som als 6×325 kunnen uitrekenen, kunnen ze weer een stapje verder gaan. Stel, Selma rijdt iedere dag 325 kilometer. Dat doet ze 6 dagen per week. Voor iedere kilometer krijgt ze 10 eurocent. Hoeveel kilometervergoeding krijgt Selma dan per week?

Een manier waarop uw kind deze som kan berekenen, is door eerst uit te rekenen hoeveel kilometer Selma per week rijdt. Dus 6×325 . Dat lukt wel, dat is 1950 kilometer. Voor iedere kilometer krijgt ze 10 eurocent. Dus moet het aantal kilometers nog met 10 worden vermenigvuldigd. $10 \times 1950 = 19500$ eurocent = 195 euro. Vier kinderen laten zien hoe zij een vergelijkbare opgave uitrekenen.

Hoe reken je dit uit?

Vergoeding reiskosten:
9 eurocent per km
Week 22 278 km

Vergoeding reiskosten:
40 eurocent per km
Week 22 468 km

LIN
278
9 x
1800
630
72
2502

INGRID 468 x 40 EUROCENT.
IK MAAK EEN REKENTABEL.
KM | 4 | 400 | 6 | 60 | 8 | 468
BEDRAGE | 1,60 | 1,60 | 2,40 | 2,40 | 3,20 | 187,20

AKIM
IK DOE EERST
10 KEER → 4680
4680
4 x
16000
2400
320
0
18720
18720 EUROCENT = €187,20

TIM
IK DOE 40 x 468. EERST 4 KEER.
468
4 x
1600
240
32
1872 x 10
18720 EUROCENT = €187,20

ONGEVEER
10 x 280 = 2800

ONGEVEER
40 x 450 = 18000

Hoe hebben de kinderen gerekend? Kijk ook naar de schattingen.

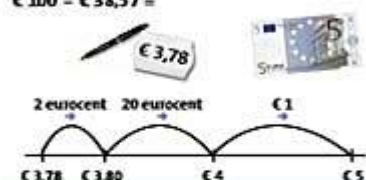
Al deze leerlingen rekenen op een andere manier, maar ze zijn allemaal goed. Alle vier de kinderen hebben eerst goed nagedacht waar de som precies over gaat, wat ze willen berekenen en hoe ze dat het handigst kunnen doen. Eerst goed nadenken scheelt een hoop werk. Anders is de kans groot dat de leerlingen zomaar gaan rekenen, niet begrijpen waar ze mee bezig zijn en dus een verkeerd antwoord geven. Handig rekenen is rekenen op basis van inzicht. Omdat handig rekenen steeds weer terugkomt, is er dit blok even extra aandacht voor. In de les hiernaast komt een overzicht van alle tot nu toe gebruikte manieren om handig te rekenen aan bod. Wanneer u ze niet allemaal begrijpt, kan uw kind u vast vertellen hoe er bij die som handig gerekend wordt en waarom dat handig is!

Alles op een rijtje over handig rekenen. Weet je het nog?

1 Zoek de tien.
 $8 + 7 + 2 + 3 + 3 =$
 $27 + 15 + 43 + 15 =$
 $27 + 38 + 24 + 33 + 12 + 26 =$
 $1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 =$

2 Rekenen met tien.
 $283 + 42 \rightarrow 283 + 40 + 2$
 $175 + 39 \rightarrow 175 + 40 - 1$
 $496 - 99 \rightarrow 496 - 100 + 1$
 $496 - 101 \rightarrow 496 - 100 - 1$

3 Handig splitsen.
 Hoe maak je de sommen als je handig splitst?
 5×37
 $30 \quad 7$
 $6 \times 64 =$
 $9 \times 58 =$

4 Doortellen. Kun je deze som uitrekenen met doortellen?
 $\text{€ } 100 - \text{€ } 38,57 =$

5 Schattend rekenen. Soms is het iets meer, soms iets minder.
 $137 + 842 = 140 + 840$
 $23125 - 19853 =$
 $23000 - 20000$

6 Reken uit. Maak er eerst mooie getallen van.
 $+11 \rightarrow 600$ $-11 \rightarrow 301$
 $589 + 312 = 600 + 301$
 $888 - 724 =$
 $1225 - 875 =$

7 Reken uit. Denk aan de makkelijke som.
 $5 + 7$
 $5000 + 7000 =$ $50 \times 80 =$
 $12000 - 4000 =$ $1200 : 40 =$

8 Reken uit. Zoek eerst de tafelsom.
 $70 - 14$
 $84 : 7 =$
 $96 : 8 =$
 $147 : 7 =$
 $636 : 6 =$

9 Verdubbelen. Hoe kun je deze sommen maken door te verdubbelen?
 $4 \times 35 = 2 \times 70$
 $6 \times 45 =$
 $12 \times 25 =$

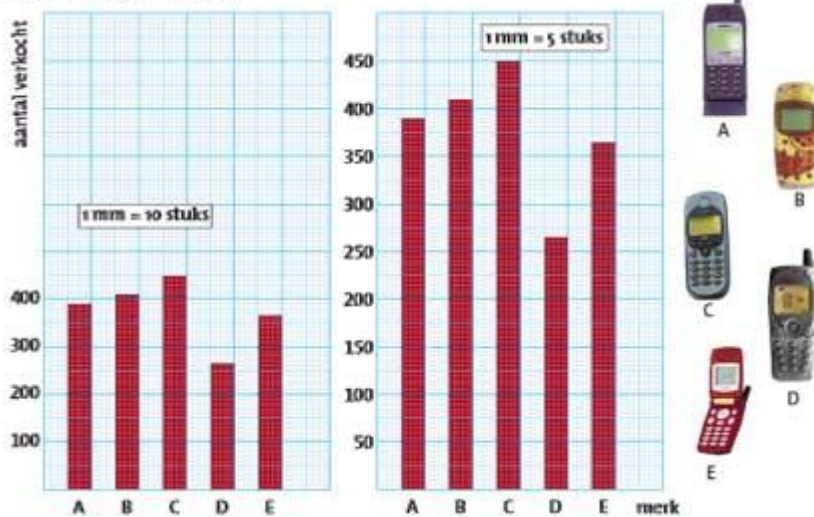
10 Verdubbelen of halveren.
 $48 : 4 = 24 : 2$
 $45 : 5 = 90 : 10$

11 Al die nullen. Reken uit.
 $5 \times 7 =$ $36 : 6 =$
 $50 \times 7 =$ $360 : 6 =$
 $50 \times 70 =$ $360 : 60 =$
 $500 \times 700 =$ $3600 : 6 =$
 $5000 \times 70 =$ $3600 : 60 =$

Grafieken

Soms kun je met een tekening een situatie of ontwikkeling duidelijker weergeven dan in woorden. Een voorbeeld hiervan is een grafiek. In de grafiek hieronder kunt u precies aflezen hoeveel mobieltjes er in een week verkocht zijn. U kunt zelfs precies aflezen hoeveel er van welk merk verkocht zijn. Om dit alleen in woorden weer te geven, zou veel omslachtiger zijn en minder inzichtelijk.

Wat zie je op deze grafieken?

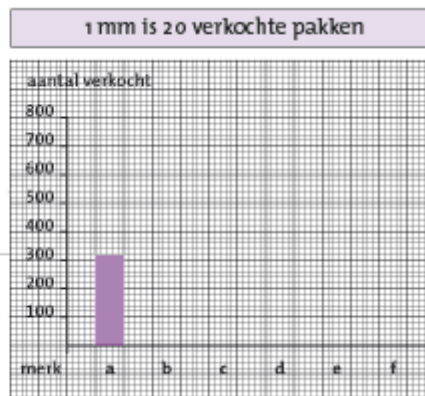

Grafieken aflezen heeft uw kind dit schooljaar al af en toe gedaan. Maar dit blok gaan de kinderen ook zelf grafieken maken. Eerst met de hele klas. De leerkracht vraagt bijvoorbeeld aan alle kinderen wat voor huisdier ze thuis hebben en hoeveel. Dit tekent hij of zij, met behulp van de kinderen, op het bord. Als de staafgrafiek er staat, begint de les eigenlijk pas. Want als de grafiek goed getekend is, kunnen de kinderen allerlei uitspraken gaan doen over de huisdieren. Heel veel gegevens zijn in één oogopslag te zien. Ten eerste hoeveel er van elk huisdier zijn. Bijvoorbeeld tien poezen, drie cavia's, etc. Maar ook wat de verschillen zijn in aantal. Zijn er een paar poezen meer dan honden, of misschien ongeveer twee keer zo veel? Alle hokjes samen geeft weer hoeveel huisdieren er in totaal zijn.

Maar het best leren de kinderen hoe een grafiek in elkaar zit door er zelf een te maken. Dit doen ze in hun werkschrift.

Hoeveel pakken wasmiddel zijn er verkocht?

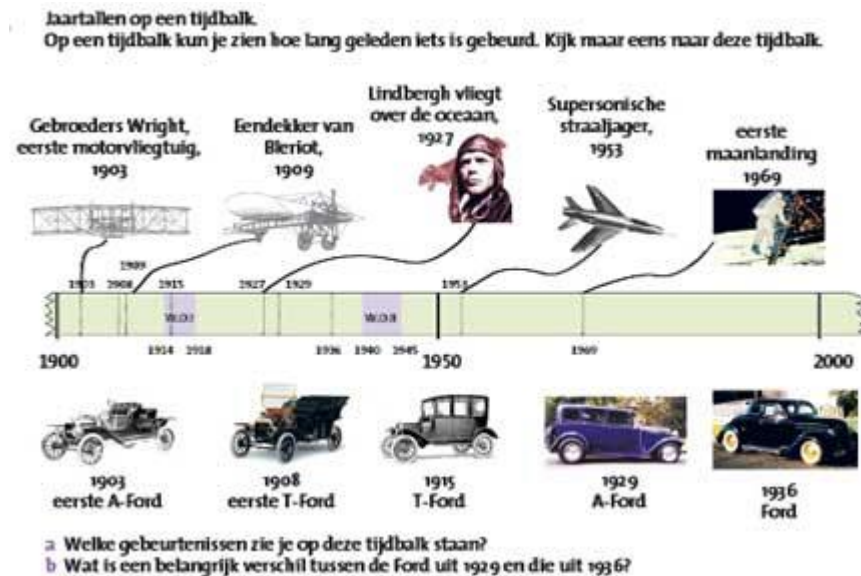
Teken de grafiek.

De tijdbalk

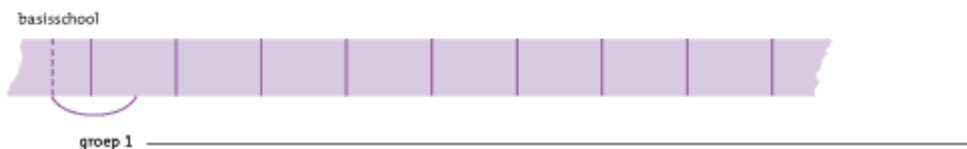
Een tijdbalk is ook een soort grafiek. Op een tijdbalk kun je snel en overzichtelijk zien wanneer en hoe lang geleden iets is gebeurd. Gebeurtenissen zijn gemakkelijk in volgorde te zetten en er is goed te zien of er veel of weinig tijd tussen de gebeurtenissen zat. Dit blok maken de leerlingen

kennis met de tijdlijn. Hieronder staat in een opgave de geschiedenis van de luchtvaart weergegeven.

Naar aanleiding van deze tijdlijn maken de leerlingen ook hun eigen tijdlijn. Wat is er in hun eigen leven al allemaal gebeurd en zat er veel of weinig tijd tussen deze gebeurtenissen? Hierbij kunnen ze denken aan het krijgen van een broertje of zusje, hun eerste schooldag, ziekte, vakantie of andere belangrijke gebeurtenissen.

Je kunt ook je eigen geschiedenis op school op een tijdlijn zetten.
Maak een lijst van de belangrijke momenten. Schrijf ze met het jaartal bij de tijdlijn.
Kun je ook een beetje in de toekomst kijken? Hoe ziet je schooltijd er de komende jaren uit? Schrijf dat ook op de goede plaats bij de tijdlijn.

De leerlingen kunnen ook rekenen met de gegevens uit een tijdlijn. Hoeveel jaar is het geleden dat Lindbergh voor het eerst over de oceaan is gevlogen? Dit is nog geen eeuw geleden, maar andere gebeurtenissen zijn wel meer dan een eeuw geleden. Bij onderstaande opgave oefenen de kinderen met het rekenen met eeuwen.

